

DIE MEULENAAR

Amptelike Nuusbrief
van die

BOND VAN DIE VERMEULEN-FAMILIE

Posbus 340, Fontainebleau, 2032
Tel/faks: 011 793 7271 • Sel: 082 921 0344

Webblad: www.vermeulenbond.org
E-pos-adres: jverm@lantic.net

Jaargang 16 : 2015/16

Oktober 2016

VOORWOORD

Hiermee die Bond van die Vermeulen familie se nuusbrief, Die Meulenaar, vir 2016.

ALGEMENE LEDEVERGADERING

'n Algemene Ledevergadering is op 18 Junie 2016 te Fochville gehou.

OPSOMMING VAN LEDEVERGADERING

Konstituering

Volgens die Grondwet vorm 13 lede 'n kworum. Die vergadering is bygewoon deur 7 persone. Van die 7 is 6 lede en een 'n vriend van die Bond. 'n Verdere 15 volmagte is deur lede gehou.

Voorsitter- en Finansiële verslae

Die verslae vir die periode 2015-09-19 tot 2016-06-18 is voorgelê en goedgekeur.

Verkiesing van bestuur vir 2016/2017

Nominasies vir bestuurslede is vir die volgende lede ontvang:

Izak Stefanus Vermeulen (Izak), (1976)
Rooibokweg 14, Robinhills, Randburg 2194
Tel. 011 793 7271

Johannes Petrus Vermeulen (Johan), (1967)
Hobsonstraat 1, La Hoff, Klerksdorp 2571
Tel. 018 468 1473

Barend Johannes Vermeulen (Giep), (4385)
Kingstraat 52, Irene, 0157
082 226 8789

Marius Eugene Vermeulen (Marius), (10316)
Posbus 39616, Faerie Glen 0043
Tel. 012 991 5489

Ná bespreking is al die genomineerdes as bestuurslede aanvaar vir periode 2016-06-18 tot die volgende Algemene Ledevergadering.

BESTUURSLEDE - 2016 tot 2017

Van links na regs: Johan, Marius, Izak en Giep VERMEULEN

STERFTES

Dit is met leedwese wat ons die volgende sterftes bekend maak:

Lid Nr. D11, **Johanna Adriana Francina VERMEULEN**, geb., DU TOIT, oorlede 19 Augustus 2014 te Naboomspruit. Sy was as Hannatjie bekend. Sy het gedurende die 1980's begin om die VERMEULEN-familie na te vors. Sy het 'n beperkte handgeskreve register saamgestel en dit later aan ons geskenk. Sy het op die eerste bestuur van die Bond gedien en was met haar afsterwe 'n erelid.

Hannetjie saam met haar oorlede man en seun

HANNETJIE (D6346) OORHANDIG HAAR
VERMEULEN NAVORSING AAN JOHAN VERMEULEN (J1853) : 1997

Lid Nr. D6, **Gideon Jacobus VERMEULEN**, gebore 27 Mei 1952, sterf op 26 Junie 2015. Sy roudiens het plaasgevind op 1 Julie 2015 in die Afrikaanse Baptiste Kerk, Rietfontein, Pretoria.

Gideon

Lid Nr. D84, **Maria Elizabeth VERMEULEN**, oorlede te Bloemfontein op 31 Januarie 2016.

Dorothea Gertruida VERMEULEN, gebore op Kimberley op 13 September 1985, sterf op 29 April 2015 naby Winburg in 'n motorongeluk. Sy was die dogter van Johannes Urbanus (Aubrey) en Susanna Aletta (Sanette) Vermeulen.

Sanette het in 2011 afgetree na 21 jaar by die Afrikaanse Letterkunde Museum (NALN) in Bloemfontein. Dit was kort nadat ons die groot Vermeulen-saamtrek in Bloemfontein gehou het. Sy het 'n brosjure saamgestel oor die bekende skrywer Elizabeth Vermeulen se lewens-geskiedenis en by ons saamtrek 'n aanbieding oor Elizabeth gelewer.

Sanette het die volgende skets oor haar dogter aan ons verstrek:

'n Kort lewe

Dorothea Gertruida Vermeulen is gebore op Vrydag 13 September 1985 in die diamantstad Kimberley, 'n gesonde fris baba wat volgens die dokter met waaiende armpies en 'n blosende pienk gesiggye die wêreld ingekom het. Anders as haar boetie François en sussie Marjorie, was sy blond. Haar ouma aan moederskant wat haar vanaf 4 maande bedags versorg het, het gemeen sy is "die goue kind" as die son op haar ligte wimpertjies skyn.

Toe Dorothea 8 maande oud was is haar ouma skielik oorlede en moes ons 'n nuwe dagmoeder vind - *Ouma Tina* wat 'n paar babas in haar sorg gehad het. "*Koop vir haar 'n musiek speeldingetjie, ek sien sy luister as ek die radio aanskakel!*" was haar raad, en toe die nuwe ouma se man oorlede is nadat sy al die babas moes wegstuur om hom te versorg, het sy gevra dat net enetjie darem moet terugkom om haar te kom troos - die blonde peutertjie.

Drie agtereenvolgende kleuterskole en twee verskillende laerskole het van Dorothea 'n aanpasbare kind gemaak. Toe sy op 6-jarige ouderdom na die eerste "groot skool" moes gaan het sy net een kyk na die ander huilende skoolbeginners op die skoolterrein gegee en voor die hek besluit "*Ma kan maar huis toe gaan, ek sal self regkom!*" Op 8-jarige ouderdom het sy vioollesse begin neem by die Vrystaatse Musikon in Bloemfontein en was later, tot kort voor haar matrieksamen, deel van die Vrystaatse Jeugorkes.

In haar St 8 jaar het Dorothea Jim Fouché Hoërskool verlaat om die laaste drie skooljare by Oranje Meisieskool te voltooi, sodat sy ook Duits en Kuns as skoolvakke kon neem. Aan die einde van 2001 is sy met die FSA-uitruilkema vir 3 maande na Duitsland waar sy by die Oosduitse familie Eiselt ingewoon het en die plaaslike skool saam met hulle dogter bygewoon het. In 2003 het sy matriek geslaag met 8 vakke, waarvan 5 met onderskeiding.

Na voltooiing van 'n BA-graad in Beeldende Kuns aan die Vrystaatse Universiteit in 2007, het Dorothea en 'n vriendin vroeg in 2008 na Taiwan vertrek waar hulle vir 'n jaar lank Engels aan kinders en volwassenes in Taipei geleer het. Selfs in die vreemde het sy skilderye op groter en klein skaal gemaak en soms viool gespeel om Oosterlinge op die mark te vermaak. Na haar terugkeer na Bloemfontein vroeg in 2009 was die wanderlust nog nie bevredig nie en is sy weer na Europa met min bagasie maar steeds met haar viool op die skouer, "want as mens se geld opraak kan jy altyd iewers vir die toeriste gaan speel". Met Italië as afspringplek, omdat haar tante aan moederskant daar woon, het sy gereis om ook in Frankryk, Nederland en België kunsgalerye te besoek – dit het die ondergrondse katakombes van Parys ingesluit!

Ná haar terugkeer na die Vrystaatse hoofstad het sy die res van die jaar kunsonderrig gegee by 'n ontwerpskool in Bloemfontein. Vanaf 2010 het Dorothea haar studies aan die Universiteit voortgesit en 'n tweede honneursgraad verwerf, hierdie keer in Kunsgeskiedenis. Terselfdertyd het sy deeltyds begin klasgee in skilderkuns aan voorgraadse

studente. In die Kersvakansie van 2011 het sy genoeg spaargeld bymekaar gehad om die Kanadese winter aan te durf en het vir 2 maande vir 'n skoolmaat in Montreal gaan kuier.

Benewens haar ander vele talente het Dorothea die gawe gehad om mense na haar aan te trek, sodat sy vriende van vele ouerdomsgroepe en ook van ander kulture gehad het. In 2013 het sy die *Sasol Nuwe Handtekeninge Prys* gewen met 'n skildery wat ook multimedia betrek het. Dit het gelei tot 'n solo-uitstalling in die Pretoriase Kunsmuseum in 2014 en ook deelname aan uitstellings in ander sentra. In April was sy reeds besig met die finale afronding van haar Meestersgraad-verhandeling in Beeldende Kuns – die kunswerke vir die uitstalling was reeds voltooi. Met hul terugkeer vanaf Johannesburg op 29 April 2015 het die noodlottige motorongeluk gebeur waarin Dorothea en haar vriendin Judith Erasmus, 'n begaafde jong argitek, albei op slag dood is. Haar laaste reis het die kort maar sinryke lewe voltooi.

Vir Dorothea se ouers, broer en suster sal die lewe nooit weer dieselfde wees nie. Haar plek in die hegte gesin van vyf sal voortaan leeg wees. Ons treur oor haar wat vir minder as dertig jaar kleur en opwinding aan ons lewens gegee het. Tog weet ons sy speel nou viool in 'n Hemelse orkes. Ons sien uit na die weersiens!

Dorothea Vermeulen

*Die Bond se innige meegevoel met die naasbestaandes van die oorledenes.
Mag hul nagedagtenis in u gedagtes bly voortleef*

GEBOORTES

'n Dogter **Lené VERMEULEN**, gebore te Bloemfontein op 13 Augustus 2015 en gedoop in die NG Kerk, Berg en Dal, Bloemfontein op 20 Desember 2015 vir lid nr. D28 Benjamin Petrus (Ben) en Lizanne VERMEULEN.

Die Bond se gelukwensing aan hierdie ouerpaar asook die grootouers

HUWELIKE

Lid D48, **Jacobus Hendrik (Koos) VERMEULEN** het op 3 Julie 2015 in die NG Moederkerk, Stellenbosch in die huwelik getree met Eliza Henrietta WESSELS , bekend as Henriette.

Koos vertel self:

"Ons is getroud op Julie te Stellenbosch. Henriette (dis haar noemnaam) is gebore in die Standerton distrik op 24 Maart 1942. Haar oorlede man was Arthur MacGillivray Gould, gebore 31 Mei 1932, en sy sterfdatum is 5 Desember 2003. Ek en Henriette ken mekaar sedert 1969 – die jaar waarin ek en my oorlede vrou, Thea, getroud is. Sy is in der waarheid Thea se suster.

Henriette was 'n onderwyseres en het nog tot laasjaar periodiek afgelos by skole wat 'n tekort aan personeel gehad het. Sy is 'n doring op die gholfbaan en speel gereeld (het hierdie jaar deel gewees van die damespan wat tweede gekom het in hul streekliga). Deur die genade van ons Here is sy baie fiks en gesond en oefen saam met my in ons plaaslike gimnasium. 'n Probleem met haar is dat sy so lekker kook soos 'n professionele sjef en na net drie maande se huwelik ek alreeds met die gevolge – aan die lyf.

Sy het twee seuns (en twee skoondogters) en vier kleinkinders. Saam met my vyf kinders (wat my eie twee pragtige skoondogters en dogter insluit) en vyf kleinkinders, het ons familie dus nou oornag omtrent verdubbel. As die Here wil, trek ons volgende jaar na Yzerfontein waar ons 'n erf gekoop en die bouery reeds aan die gang gekry het."

Hiermee die Bond se gelukwense aan Koos en Henriette.

PRESTASIES

Luzanne De Witt , gebore Schoeman, Lid Nr. VJ5, dogter van Sonia Schoeman, gebore Vermeulen, lid nr. J34, behaal op 3 Mei 2016, deur deeltydse studie aan UNISA die graad BCompt Rekeningkunde.

Luzanne baie geluk, die Bestuur van die Bond en die Vermeulen familie is trots op jou. Ook geluk aan Luzanne se ouers en ouma.

Ouma Babs Schoeman, Luzanne de Witt en moeder, Sonia Schoeman

Die dogter van wyle Neville Green en Elizabeth, (Betsie), geb. Vermeulen, 'n lid van die Bond tot met haar afsterwe, se dogter **Samantha Pretorius** behaal 'n verdere kwalifikasie, naamlik 'n Gevorderde Diploma in Gesondheids Bestuur (gelykstaande aan Honeursgraad) geakkrediteur deur Universiteit van Stellenbosch in Junie 2015. Dit was 'n twee jaar deeltydse studie gefasiliteer deur die Mediclinic Leerskool. Sy is tans die Finansiële bestuurder by die Mediclinic Kimberley.

Samantha kan ook spog met haar seun **Johann Pretorius**, wat in 2015 matriek met 7 onderskeidings geslaag het en tans met sy B.Rek graad voltyds besig is by die Universiteit van die Vrystaat.

Die bestuur van die Bond en die Vermeulen familie wens haar en haar seun geluk met hul prestasies. Ons is trots op julle.

Samantha Pretorius

Johann Pretorius

LEDETAL

Ten tye van die AJV het ons ledetal gestaan op 84 lede en 6 vriende van die Bond. Die Bond ondervind probleme om nuwe lede te werf of bestaande lede te behou. Tot dusver het ons vir die huidige finansiële jaar slegs 1 lid gewerf. 'n E-pos is aan al ons lede gestuur met die versoek dat elke lid 'n poging moet aanwend om elk minstens een nuwe lid te werf. Tot datum het hierdie poging nie enige resultate opgelewer nie.

Van die totaal van 91 lede is 80 lede langer as 5 jaar lid, 5 is langer as 4 jaar en dit laat ons met slegs 6 lede wat gedurende die afgelope 3 jaar lid geword het.

Verder dui die ouderdom van ons lede daarop dat ons ledetal al hoe meer bestaan uit meer senior persone.

6 lede is ouer as 80 jaar.

13 lede is tussen die ouderdom 71 en 80.

23 lede tussen 61 en 70 jaar.

14 lede tussen 51 en 60 jaar.

24 lede tussen 41 en 50 jaar.

8 lede tussen 31 en 40 jaar.

2 lede tussen 21 en 30 jaar en slegs 1 lid onder 20 jaar.

Die Bond is afhanklik van die ledetal en indien daar nie 'n verandering gaan plaasvind nie, sal die Bond dalk in die nabije toekoms moet ontbind.

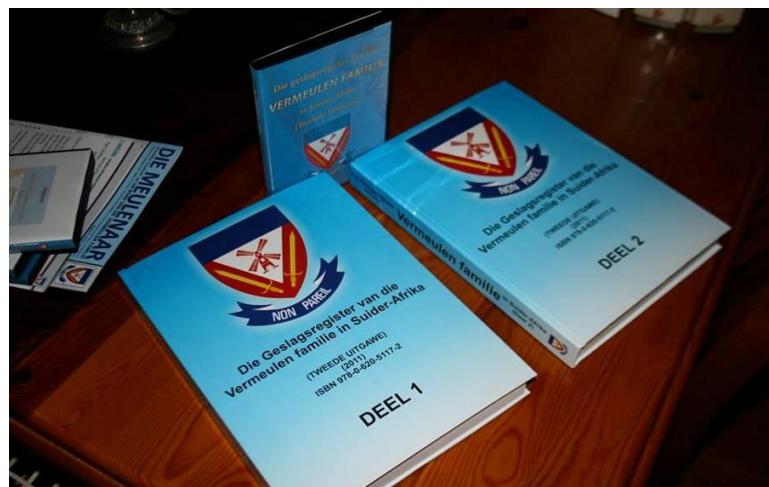
SKANDERING VAN DOKUMENTE

Met verloop van tyd, tydens die navorsing (25 jaar), is 'n groot getal dokumente versamel. Hierdie dokumente bestaan uit sterftekennisgewings, doop- en huweliksertifikate of oorspronklike inskrywings in die onderskeie kerke se registers. Dit bevat waardevolle familie-inligting. Bestuur het besluit dat hierdie dokumente geskandeer en elektronies bewaar moet word. Die geskandeerde dokumente word op Google Drive gestoor en lede sal mettertyd toegang tot die dokumente kan verkry.

DIE OPGEDATEERDE GESLAGSREGISTER

Die 2011 opgedateerde geslagsregister is steeds beskikbaar. Die geslagsregister, met foto-albums op CD, se verkoopprys is R200. Verpakking, versending en versekering na adresse binne die RSA beloop 'n ekstra R50. Die geslagsregister in boekformaat, wat uit twee bundels bestaan maar nie die foto-albums insluit nie, se verkoopprys is R550. Verpakking, versending en versekering na adresse binne die RSA beloop 'n ekstra R100. Registers is ook by ons bestuurslede beskikbaar.

Verder word daar voortgegaan om die geslagsregister asook die foto-albums op te dateer en uit te brei. 'n Beroep word op alle Vermeulens en Vermeulen-afstammelinge gedoen om moontlike foute en tekortkominge aan ons uit te wys en addisionele inligting t.o.v. geboortes en sterftes, foto's van persone en foto's van grafstene aan ons te verskaf.

FACEBOOK-BLAD

Die Bond se Facebook-blad wat deur Petrus Vermeulen van Prieska en Giep Vermeulen van Pretoria bedryf word, word druk besoek deur Vermeulens en Vermeulen afstammelinge. Ten tye van die AJV het ons 417 fb-lede gehad. Lede word aangemoedig om ons fb-blad te besoek.

NOG 'N VERMEULEN-STAMVADER

Met dank het ons kennis geneem van 'n Vermeulen-ouerpaar wat gedurende 1948 met vier seuns vanaf Nederland na Kaapstad geïmmigreer het. Die egpaar was **Hendrikus Lambertus**

VERMEULEN, gebore te Vught, Nederland, op 24 September 1914 en wat op 15 Julie 1939 getroud is met **Adriana Martina ROOMER**, gebore Spang-Capelle, Nederland, op 1 September 1915.

Hulle was vergesel van hul vier seuns, naamlik: **Cornelius Adrianus Josephus VERMEULEN** (Kees) gebore 2 Augustus 1940, **Arie Hendrikus Maria VERMEULEN**, gebore 27 Februarie 1942, **Hendrikus Lambertus Maria VERMEULEN, (Henk)** gebore 8 Oktober 1943 en **Andrianus Antonius Maria VERMEULEN**, gebore 19 Mei 1947.

Al vier seuns is gebore in Vught, Nederland. In Kaapstad word 'n vyfde seun, naamlik **Antonius Martinus VERMEULEN** (Tony) op 29 Maart 1953 gebore. Al vyf hierdie seuns vestig hulle in Suid-Afrika, is hier getroud, en het die ouerpaar twaalf Suid-Afrikaans gebore kleinkinders.

Danksy Betsie Longwitz, een van ons Bond se aktiewe lede, kon ek kontak maak met Tony. Tony is 'n aktiewe familienavorser en kon daarin slaag om vier Nederlandse geslagte tot by sy vader se inligting, terug tot by **Lucas VERMEULEN**, gebore Erp, Nederland op 15 Junie 1778 en getroud te Boxtel, Nederland op 28 Junie 1807 met **Johanna V/D HEUVEL**, asook hul nageslagte se inligting te bekom.

Ons dank aan Tony, ook vir die foto's aan ons voorsien.

Die nuwe stamouers met hul kinders: Henk, die moeder Adriana , Tony, agter Kees, en dan voor Adje, Arie en die stamvader Hendrikus.

Die vyf seuns van links na regs: Adje, Arie, Henk, Tony en Kees

DIE VERMEULENS VAN CARNARVON

(Hierdie stukkie is lank reeds aan julle beloof en is geskryf deur Iris Norah Stephens (gebore Vermeulen) (7619). (Lid nr. D47)

Carnarvon speel 'n baie belangrike rol in die familielyn van Jacobus Hendrik VERMEULEN - ons lyn. Dit was dus onvermydelik dat ons na die Carnarvon se Siviele Huwelike van 1894–1973 gekyk het. Ook na die Vermeulen-geboortes van 1875–1907 en die Vermeulen-sterftes van 1905–1930.

Net twee Vermeulen-mans is in die hof getroud tussen 1894 en 1973. Ses Vermeulen-dames is so getroud. Miskien is dit 'n goeie aanduiding dat meeste Vermeulens in die kerk getrou het.

Interessant is dat daar net twee tweelinge vir Vermeulens gebore is tussen 1875 en 1907 – en dit uit 'n totaal van 74 Vermeulen-geboortes. Charl Gerhardus (Vermeulenboek nommer 6336) en Carolina Francina Susanna Johanna (6337) is op 14 November 1881 gebore. Die ouers was Cornelis Frans (6232) en Carolina Francina Susanna Johanna (nooiensvan Knouwds). Op 8 Oktober 1902 word Salomon Jacobus (7875) en Engela Elizabeth (7874) gebore. Die ouers was Cornelis Frans (7831) en Maria Christina Hendrina (gebore Cloete).

Die moeders van hierdie kindertjies sluit in: Bruyns, Cilliers, Cloete, Coetsee, De Klerk, Jovner, Jooner, Jofner, Knouwds, Kotze, Kruger, Malan, Mans; Smit, Terry, Van Blerk (my ouma), Van der Poel, Van Wyk en Visser.

Die besondere naam Geesje Wilhelmina kom vier keer voor. Floris Albertus ook vier keer, asook Petrus Jacobus. Andries Gerhardus verskyn drie keer. Van die langste name is Carolina Francina Susanna Johanna en Anna Susanna Hendrina Christina. Een van die seuns het ook sy pa se name gekry: Martinus Gottfried Drotsche.

Vier Vermeulen-kinders is op Kersdag gedoop – 1881, 1892, 1895 en 1899. Deesdae sou dit amper nie gebeur nie.

Onder die geboortes van hierdie tydperk tel ook my pa en tante. Jacobus Hendrik (7618) gebore 1 Julie 1898, gedoop 24 Julie 1898. (Net 23 dae oud). My tante, Maria Johanna (7624) gebore 3 April 1900, gedoop 27 Mei 1900. Ouers was Jacobus Hendrik (7617) en Maria Johanna (gebore Van Blerk).

Die ontstellende statistiek was egter die Vermeulen-sterftes tussen 1905–1930. Van die 27 gedokumenteerde Vermeulen-sterftes was 26% stilgebore babas, 48% is dood voordat hulle 10 jaar oud was, 66% reeds voor hulle 30 jaar was, en 74% voordat hulle 40 jaar oud was. Net 26% het ouer geword. Die oudste het maar 75 jaar oud geword.

Die groot griep (Spaanse griep) van 1918 het ook 'n rol hier gespeel. Vyf volwassenes het in hierdie tydperk gesterf.

Hier volg Iris van Carnarvon se direkte familie en foto's:

Gedagtes oor my mense van lank gelede

My Vermeulenfamilie se stories begin by my oupa, **Jacobus Hendrik Vermeulen** (7617), gebore 1873 en my ouma **Maria Johanna (Van Blerk)**, gebore 1877.

Oupa en ouma in later jare

'n Draai-orreltjie wat my oupa as verlowingsgeskenk aan my ouma gegee

My pa, **Jacobus Hendrik Vermeulen** (7618), gebore 1898, het baie stories vertel van sy tyd as kind waar hy in die skaapboerdery grootgeword het. Dit was heel normaal vir hom om as klein seuntjie in die veld by die skape te bly deur lang tye met net die skaapwagter, Outa Stuurman.

So is hy eers op 12 jaar skooltoe. Daar wag toe die groot aanpassings vir hierdie veldkind wat vir die eerste keer in

kontak kom met die vreemdheid van Engels – ‘n Engelse skool! Begrip tussen hom en die Engelse juffrou was maar moeilik. So is daar die keer waar hy ‘n pen in die hand kry wat in ‘n potjie ink gedoop moet word (wie van ons onthou dit ook nog?), en waarmee geskryf moet word! Natuurlik val daar ‘n groot druppel ink op die wit papier! Wat nou? ‘n Vee van die hempsmou. Die Juffrou kom verby: “what a mess!” Natuurlik – ‘n boerseun het mos ‘n mes! Na die uitkrap met die mes volg die verwagte moeilikheid!

My ouma was matrone van die koshuis, Pavonia. Dit was 'n instelling van die NG Kerk met die oog op behoeftige kinders in daardie moeilike tyd van die armlanke.

Daar was onderskeidelik in 1923 en 1940 streng regulasies waarby in hierdie instelling gehou moes word. Waar ouers 'n kind byvoorbeeld bring vir hierdie ondersteunde inwoning, mag so 'n kind nie maklik weer uit die koshuis gehaal word voor 15 jaar oud nie. Die opvoedingstaak is dan eintlik uit die ouers se hande geneem. 'Jongetjies' en dogters is nie in dieselfde koshuis gehuisves nie. As assistent vir Ouma is Juffrou Hansie Krugel aangestel. Sy was soos 'n dogter vir Ouma en selfs in latere jare waar Ouma (tot haar dood bekend as Ant Meraai) om gesondheidsredes Pavonia moes verlaat en gaan woon het in die huis wat my oupa voor sy dood gebou het, het Tannie Hansie (soos sy vir oud en jonk geken was) saamgegaan en haar versorg tot haar dood in 1957.

Hulle twee het die versorging van kinders in hierdie huis voortgesit. Hier was dit hoofsaaklik kinders van boere in die distrik wat meer persoonlike versorging en aandag vir hulle klein kindertjies gesoek het. 'n Slagding was altyd deel van die fooi vir losies. In daardie dae, sonder yskaste, was dit 'n ritueel dat wanneer die aandlug koel word, die vleis aan 'n paal met 'n ring en ketting opgetrek word hoog bo bereik van enigets wat kon aas, en so af te koel.

Na daar dorp toe getrek is, het my oupa met sy wa en span muile transport gery tot sy dood op 53 jaar as gevolg van 'n splinter van die wa wat bloedvergiftiging veroorsaak het.

Pa en seun met die span in 1925

Hierdie was sedert die vroegste motordae die lykswa in Carnarvon. Dit was in gebruik tot 1972. My eie pa is ook nog daarmee vervoer. Op die oomblik staan dit in die Carnarvon Museum.

(Die nommers tussen hakies is die verwysingnommers soos in die 2004-geslagsregister en nie die 2011 opgedateerde register nie).

NS: Met my, Johan Vermeulen, se nagaan van “Vorm van kennisgewings van sterfgevalle” opgeteken vir Carnarvon het ek op die volgende sterfte afgekom:

‘n Seuntjie, **Jan Cecilia VERMEULEN**, oud 3 jaar en 9 maande, sterf op 21 Augustus 1922 te Bossiedal, Carnarvon. Sy oorsak van dood word aangedui as “verkluimd en verhonger”.

Sy ouers se besonderhede word nie aangedui nie. Ek het verskeie pogings aangewend om te probeer bepaal wie die seuntjie en sy ouers was en onder watter omstandighede hy gesterf het. Hy het dalk van sy ouerhuis afgedwaal en gesterf voordat hy opgespoor kon word?

Kennisgewing van die seuntjie se sterfte

ENDEMIESE SIEKTES

Iris wat in haar artikel oor Carnarvon oor die sterftes wat voorgekom het as gevolg van die Spaanse Griep, ook genoem die Groot Griep van 1918, het dit my weereens laat dink aan hoeveel van ons VERMEULENS weens die onderskeie siektes gesterf het. Ek het nie ‘n studie gemaak van die werklike getalle nie, maar die volgende is uit ons navorsing bekend.

DIE POKKE EPEDEMIE:

Gedurende 1713 het ‘n pokke epidemie, wat vanaf verbygaande skepe na die Kaap versprei het, tot gevolg gehad dat ongeveer 25% van die destydse nedersetters en slawe aan die Kaap gesterf het. Van die Khoisan-gemeenskap het ongeveer slegs 10% die siekte oorleef. Dit blyk dat Jan Willemz VERMEULEN en sy vrou Catharina gedurende 1713 gesterf het. Die egpaar se dogter Anna, 27 jaar, getroud met Dr Jean (Jan) DU RAND, sterf ook in 1713. Moontlik is hierdie sterftes ook te wyte aan die pokke epidemie.

DIE SPAANSE GRIEP :

Net te Carnarvon het vyf volwassenes aan die griep gesterf.

Indien ek ons Geslagsregister nagaan vind ek 40 persone wie gedurende 1918 gesterf het. Almal waarskynlik nie weens die griep nie, maar te Hopetown sterf 'n vader, moeder en hul dogter daaraan. Slegs een seuntjie uit die gesin oorleef die griep.

WITSEERKEEL

Ek het 'n SA Mediese Joernaal opgespoor by
<http://archive.samj.org.za/1954%20VOL%20XXVIII%20Jul-Dec/Articles/02%20August/2.2%20EDITORIALS%20-%20VAN%20DIE%20REDAKSIE.pdf>

wat die volgende sê:

Gedurende die vorige eeu en vroeër was witseerkeel 'n onheilspellende woord vir die ouer. Die welslae waarmee bakteriologie die stryd teen witseerkeel gevoer het, is een van die vroegste oorwinnings wat die wetenskap, nog in sy jong jare, in die veldtog teen siekte behaal het. Met gebruik van antitoksiese serum het die witseerkeelsterftesyfer vinnig gedaal. Dit het egter nooit nulpunt bereik nie en daar was geen wesenlike afname in die getal witseerkeelgevalle wat voorgekom het nie. In Westerse lande het dit 'n endemiese siekte gebly en met tye en op plekke het epidemies uitgebreek. Net 'n paar jaar gelede het witseerkeel nog bo aan die sterftesyferlys vir skoolgaande kinders gestaan.

Heelwat van ons Vermeulens, veral kinders, sterf ook aan witseerkeel. Die volgende is 'n Hopetown Vermeulen-egpaar wat die ergste, wat ek kon bepaal, deur die epidemie getref was :

Die moeder, 46 jaar oud, sterf op 27 Desember 1902; Die vader, 45 jaar, sterf op 6 Januarie 1903; Die jongste dogter, 2 jaar op 2 Januarie 1903; Nog 'n dogter, 5 jaar, sterf op 6 Januarie 1903 en 'n seun, 10 jaar, sterf op 15 Januarie 1903.

HANNES (Saag) VERMEULEN

Johannes Petrus Zacharias Vermeulen, gebore te Gansbaai is een van ongeveer 15 persone in Suid-Afrika en waarskynlik die enigste Vermeulen, wat met behulp van 'n saag musiek maak. Van Hannes het ek verlede jaar hierdie inligting ontvang:

"By SA's Got Talent het ek tot die 3de ronde deurgedring maar toe tel my ouderdom en velkleur teen my. By New York se Musical Saw Festival was ek die eregas, die eerste Suid-Afrikaner wat daar opgetree het en het 'n berig in die Wall Street Journal gehaal sowel as hulle TV en ook op die Japanse en Russiese TV wêreldwyd per satelliet uitgesaai. Google gerus vir Hannes Saag Vermeulen.

Op 16 September 2013 het in die Beeld op bl. 8 van hulle byvoegsel 'n volbladberig van my verskyn. Dit was ook in die Burger se By en in die Volksblad van dieselfde datum.

Nou ja, ek wou nou nie "brag nie", maar wou dit net met jou deel. In Langebaan staan ek bekend as Hannes Saag want daar is omtrent nie 'n byeenkoms waar ek nie optree nie en hou my tweede saagfees by die Seiljagklub op 10 Oktober. Laas jaar was ons 11

spelers, maar ek hoop om hierdie jaar meer daar te hê by die "Koor van Sae" Die Sondag gaan ons na inoefening in die kerk speel. Ek glo dit sal 'n belewenis wees vir die Langebaners."

Hannes met sy saagmusiek kan op die internet gesien word by
<https://www.youtube.com/watch?v=sb3wNid6Nf4>

Hannes met sy saag

DIE MEDISYNEKASSIE

Met die lees van die boek "*GANSBAAI, 'n besonderse streek en sy mense*", geskryf deur Jan en SD Fourie, uitgegee gedurende April 2016, het die verhaal van die medisynekassie weer my oog gevang.

Op Gansbaai het Johannes Petrus Hendrik (Jan) VERMEULEN en sy vrou Susanna Magdalena Johanna geb. DU TOIT (my ma se niggie) 'n winkel "Vermeulen kleremaker en Negosiewinkel" bedryf.

Nadat die egpaar se kinders uit die huis is, het hulle op 'n stadium die besigheid gesluit en amper 'n kluisenaarsbestaan gevoer. Ook Jan het later ernstig siek geword en volgens SD Fourie

het sy die geneesheer, wat nuut op Gansbaai was, na die oom geneem. Die dokter wou hom in 'n hospitaal laat opneem, maar hy en die tante het botweg geweier. Met een van haar besoeke aan die egaar het SD toevallig in die vertrek wat voorheen as winkel gedien het, beland. Sy ontdek toe dat alles nog steeds was soos toe in die dae toe dit 'n winkel was met 'n lang toonbank, 'n outydse skaal, geldlaai en met rakke vol negosieware van baie jare gelede. Alles was egter baie netjies versorg en dit was duidelik dat die egaar die winkel versorg en netjies gehou het, maar nooit meer die winkeldeure oopgemaak het nie. Die voorraad op die rakke het bestaan uit negosieware, vislyn van katoen - wat die ouer geslag vissersbloedlyn genoem het omdat hulle dit met visbloed gesmeer het om dit sterker te maak, kitaarsnare teen 1 pennie 'n pakkie, swart stoofpolitoer, rolle materiaal, tolletjies gare en baie meer wat mens baie jare gelede in winkels kom koop. Alles nog geprys in ponde, sjielings en pennies. Teen een van die mure was 'n medisynekassie met 'n verskeidenheid van Hollandse medisyne. Onder elke bottel of blikkie medisyne is 'n aanwysing van waarvoor en hoe dit geneem moet word. Enkele voorbeeld is: Blou bottel vir luise en "crabs", Jones se lintwurmmiddel drink stiptelik en wurms sal uitgewerp word, Felunamengsel vir vrouens en meisies wat suwer, ryk rooi bloed nodig het.

Oom Jan sterf op 1 April 1975, Sy vrou Susanna verhuis daarna na Klerksdorp en gaan woon by haar dogter Johanna SWANEPOEL, waar sy op 8 Mei 1979 sterf. Na oom Jan se afsterwe skenk Susanna die medisynekassie aan SD Fourie en word die kassie uitgestal in die Strandveld Museum te Franskraal.

Ek is seker dat daar nie veel van hierdie tipe medisyne-uitstalakkies behoue gebly het nie. Dalk die enigste wat nog bestaan. Ons dank aan Jan en SD Fourie dat ek gedeeltes uit haar artikel kan gebruik. Sien 'n foto van die medisynekassie soos geneem deur Erich Stefanus Vermeulen (1982), lid J6.

KERSBOODSKAP

Die Bestuur van die Bond wil ook langs hierdie weg vir elke lid van die Bond, hul families en ander lede van die Vermeulen-familie, 'n baie Geseënde Kersgely en 'n Voorspoedige 2017 toewens.

Vir die wat met verlof gaan en/of van ons paaie gaan gebruik maak, reis veilig en kom veilig by jul bestemmings aan.

